

závazku, a aby mu bylo vydáno výmazné prohlášení, ježto má povinnost hypoteku depurovati. Tato jeho žádost nebyla dosud vyřízena, ač v dopisu se praví, že po dohodě s rakouským zúčtovacím ústavem hodlá zdejší zúčtovací úřad žádosti jeho vyhověti, jistotu přijati a výmazné prohlášení vydati. Z toho plyne, že žalovaný nemůže své povinnosti depurační dříve vyhověti, dokud mu ku složení jistoty nebude dáno povolení, poněvadž podle čl. 9 cit. nař. je každé právní jednání, směřující k urovnání pohledávek a závazků podle tohoto nařízení soupisem povinných vyloučeno. Je sice pravda, že žalovaný žádal okresní hospodářskou záložnu, by pozemky žalujících ze závazku propustila a že tato mu odpověděla, že pozemky z hypoteky propustí, složí-li 1,800.000 Kč, ale k tomu měl zapotřebí povolení zúčtovacího ústavu, který však povolení dosud nevydal. Je proto lhostejno, zda žalovaný na dopis okresní hospodářské záložny odpověděl, čili nic, když žádal o povolení ku složení jistoty u zúčtovacího ústavu. Vykonal tedy žalovaný vše, čeho ku depuraci bylo zapotřebí, a přece depuraci provést nemůže. Je tu proto nemožnost splnění jeho depuračního závazku a ku nemožnosti nemůže býti žalovaný odsouzen. Na tom nemůže nic změnit ani to, že právní jednání mezi stranami ujednáno bylo již po vydání vládního nařízení čís. 265 sb. z. a n., když nejedná se o otázku zodpovědnosti za nemožnost splnění závazku žalovaného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

O tom, zda pohledávka podléhá soupisu čili nic, nemohou soudy rozhodnouti ani předurčujícím způsobem, což vyplývá jasně z § 6 (3) zákona čís. 207/22, dále z vládních nařízení, počínajíc nařízením čís. 173/21, konečně z § 7 vlád. nař. čís. 265/22 a čl. 36 a 46 úmluvy čís. 60/26. Soudy nesmějí vůbec jednati o vymáhání pohledávek podléhajících soupisu, nýbrž musí řízení přerušiti. K tomuto přerušení neměl ovšem ani Nejvyšší soud příčiny, ježto sporem tímto není vymáhán peněžitý závazek, nýbrž jde o provedení depurace pro pohledávku přihlášenou k soupisu, o níž nebylo ještě rozhodnuto čsl. zúčtovacím ústavem jako úřadem k tomu příslušným. Právem neuvažoval proto ani odvolací soud o skutečnostech, jimiž žalobci snaží se dovoditi, že pohledávka, tvořící předmět depurační povinnosti, nepodléhá soupisu. Na vylíčeném stavu věci nemůže nic změnit ani domnělé doznání žalovaného, že by byl mohl provést depuraci, kdyby byl chtěl vzdáti se výhod vyplývajících pro něho ze zúčtovacího řízení, neboť pro soud jest rozhodný jedině předpis § 9 vlád. nař. čís. 265/22, zakazující veškerá právní jednání, směřující k urovnání pohledávek a závazků povinných soupisem.

Čís. 7286.

Nebyla-li podána žalobní odpověď ve lhůtě, lze učiniti návrh na vydání rozsudku pro zmeškání i po té, když byla pak žalobní odpověď opožděně podána.

(Rozh. ze dne 1. září 1927, R II 243/27.)

Jelikož žalovaný nepodal ve lhůtě žalobní odpověď, vynesl procesní soud první stolice rozsudek pro zmeškání podle § 398 c. ř. s. Odvolací (rekursní) soud zrušil napadený rozsudek i napadené usnesení prvního soudu, jímž byla žalobní odpověď vrácena jako opožděná, a uložil prvnímu soudu, by nepovažoval žalobní odpověď za opožděnou a o žalobě dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Podle § 398 první odstavec c. ř. s. v doslovu čl. VI. čís. 17 nov. o úl. s. může žalobce, když žalovaný nepodal včas odpovědi na žalobu, navrhnouti, by byl vynesl rozsudek pro zmeškání ve věci hlavní. Činí tedy § 398 první odstavec cit. zák. nastoupení zákonných následků zmeškání závislým na návrhu, by právní újmy zmeškání byly ve skutek uvedeny (§ 145 první odstavec c. ř. s.). V takovém případě může podle § 145 druhý odstavec c. ř. s. zameškaný procesní úkon, když byla pro něj ustanovena lhůta, býti dodatečně vykonán až do dne, kdy byl vznesen návrh u soudu. V případě, o němž jde, byla žalobní odpověď, která měla býti podána do 20. dubna 1927, podána teprve dne 22. dubna 1927, tedy opožděně. Poněvadž však žalobkyně do 22. dubna 1927 včetně neučinila návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání, nýbrž učinila tak teprve podáním ze dne 23. dubna 1927 k soudu došlým dne 25. dubna 1927, bylo zmeškání zhojeno. Neprávem proto vrátil soud první stolice napadeným usnesením žalobní odpověď jako opožděnou a vynesl rozsudek pro zmeškání z důvodu, že žalovaný nepodal žalobní odpovědi ve stanovené lhůtě. V odvolání uplatňuje žalovaný jako odvolací důvody nesprávné právní posouzení a vadnost řízení ve skutečnosti jen onen důvod a navrhuje, by napadený rozsudek byl zrušen a aby věc byla soudu první stolice vrácena k dalšímu projednání. Právem spatřuje odvolatel nesprávné právní posouzení věci v tom, že soud první stolice vynesl rozsudek pro zmeškání ve smyslu § 398 první odstavec c. ř. s., ačkoliv žalobní odpověď, byť i opožděně podaná, došla k soudu před dnem, kdy došel k soudu návrh žalobkyně na vydání rozsudku pro zmeškání proti žalovanému (§ 145, 398 c. ř. s.).

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu druhé stolice jako soudu rekursnímu i odvolacímu, by rozhodl znovu o rekursu i odvolání, nehledě ke zrušovacímu důvodu.

Důvody:

Pokud vrátil žalované straně odpověď na žalobu jako opožděnou o vydal k návrhu žalující strany rozsudek pro zmeškání, jednal procesní soud formálně správně v důsledku právoplatného svého usnesení ze dne 23. března 1927, jímž uložil žalované straně, by podala do 20. dubna 1927 odpověď na žalobu, prohlásiv, že na odpověď podanou po uplynutí této lhůty nebylo by lze přihlížeti jako na opožděnou, byť i žalující strana opomenula před podáním odpovědi učiniti návrh, by právní újmy promeškání byly uvedeny ve skutek. Tím pozbyla žalovaná strana práva, jež nyní dovozuje pro sebe z § 145 c. ř. s., naproti tomu nabyla žalobkyně práva vylučujícího žalovaného z použití výhody jím tvrzené. Než, i kdyby onoho usnesení, vyslovujícího preklusi promeškáním lhůty nebylo neb rekurs bylo lze pokládati za stížnost vyhrazenou podle § 243,

prvý odstavec poslední věta c. ř. s., byl postup procesního soudu správný, ježto § 398 c. ř. s. dovoluje žalobci navrhnouti, by byl vynesena rozsudek pro zmeškání, jakmile žalovaný nepodal odpovědi na žalobu v čas, z čehož jest usouditi, že pro tento zvláštní případ neplatí obecný předpis § 145 druhý odstavec, mimo to odporuje opačný názor § 128 c. ř. s. první odstavec poslední věta, neboť bylo by tím umožněno stranám samovolné prodloužení soudcovské, po případě zákonné lhůty § 243 c. ř. s.

Čís. 7287.

Nárok proti obci na Moravě na vrácení přeplatku obecní dávky ze zábav nelze uplatňovati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 6. září 1927, R II 168/27.)

Žalobce domáhal se na žalované obci V. na Moravě vrácení 10% zvýšení dávky ze vstupného do kinematografických představení. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. Důvody: Žalobce domáhá se žalobou na žalované obci vrácení 10% zvýšení dávky ze vstupného do kinematografických představení za rok 1920 v omezené částce 59.063 Kč 46 h s 5% úroky od 1. července 1923. Nárok na vrácení 10% zvýšení dávky opírá o ustanovení §§ 1431 a 1435 obč. zák., ježto žalovaná obec tuto dávku neoprávněně vybírala, po případě žádá za její vrácení též z důvodu § 1295 obč. zák. Zemská a obecní dávka ze vstupného do představení kinematografických byla zavedena pro Moravu a její enklavy ve Slezsku zák. ze dne 5. července 1914, čís. 6 z. z. m. z r. 1915. Dávka činí 20% vstupného (§ 2 cit. zák.) a připadá polovicí zemskému fondu a polovicí obecní pokladně (§ 15 cit. zák.). Ve schůzi správní komise města V. dne 17. prosince 1919 bylo usneseno, by dávka ze vstupného byla zvýšena na 30% počínajíc 1. lednem 1920. Usnesení toto (ohledně zvýšení dávky z kina o 10%) bylo doručeno Františku Sch-ovi dne 30. prosince 1919. Dopisem ze dne 15. ledna 1920 zažádal předseda správní komise mor. zemský výbor o schválení usnesení správní komise ze dne 17. prosince 1919. Mor. zemský výbor sdělil správní komisi ve V. dopisem ze dne 31. ledna 1920 k její žádosti ze dne 15. ledna 1920, že zažádal právě vládu o povolení vybírati 30% daň z kin, z níž by připadlo na obec 15% a na mor. zemský fond 15% a že je tedy dlužno sečkat na rozhodnutí vlády. Podle dopisu ministerstva vnitra ze dne 4. prosince 1924 vzala vláda usnesením ze dne 25. září 1924 na vědomí, že obec V. vybírala v době od 1. ledna do 31. prosince 1920 kromě 20% zemské a obecní dávky ze vstupenek do kinematografických představení podle zákona z 5. července 1914, čís. 6 z. z. mor. z r. 1915 dalších 10% vstupného ve prospěch obecní pokladny a udělila dodatečně a zcela výjimečně k tomuto opatření svolení na základě § 38 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. V době, kdy stalo se řečené usnesení správní komise o zvýšení dávky o 10%, byl v platnosti § 80 obec. zřiz. mor. (ve znění zákona ze dne 2. června 1898, čís. 45 z. z.), podle něhož k zavedení nových platů